

Kopsavilkums sabiedrībai

ES priekšlikums jautājumā par invazīvām svešzemju sugām

KĀDA IR LIETAS BŪTĪBA?

Kad svešzemju dzīvnieku un augu sugas ievēd jaunā vidē, kas nav to parastā vide, var tikt nodarīts nopietns kaitējums. Nejauša vai tīša svešzemju sugu ievēšana var izraisīt:

- būtisku **bioloģiskās daudzveidības** zudumu, reizēm pat vietējo sugu izzušanu. Šī problēma īpaši skar ES teritorijas ārpus Eiropas, kas ir nozīmīgi bioloģiskās daudzveidības “karstie punkti”;
- **slimības** pārvešanu uz cilvēkiem;
- ekonomisku kaitējumu, piemēram, **ražas zudumus** un **infrastruktūras** postījumus, kuru izmaksas sasniedz miljardus eiro.

Problēma kļūst arvien nopietnāka. Pieaugot starptautiskajai tirdzniecībai un ceļošanas popularītai, Eiropā nonāk jaunas, invazīvas svešzemju sugas. Situāciju vēl vairāk pasliktina klimata pārmaiņas.

KO ES IEROSINA?

Jaunos pasākumus, lai nepieļautu jaunu invazīvu svešzemju sugu nonākšanu ES un efektīvāk ierobežotu sugas, kuras jau ir nostiprinājušās šeit.

KAS UN KĀ GŪS LABUMU?

Valsts iestādes tērēs mazāk naudas, lai ierobežotu, vērstu par labu un kompensētu kaitējumu, ko radījušas invazīvas svešzemju sugas.

Mazie uzņēmumi — lauku saimniecības, dzīvnieku audzētāji, zivsaimniecības, mežsaimniecības uzņēmumi un tūrisma un atpūtas nozare būs ieguvēji, jo infrastruktūras un vides postījumu būs mazāk.

Sabiedrība — jo būs labāka aizsardzība pret veselības apdraudējumiem, īpašuma un vides postījumiem.

KĀPĒC IR JĀRĪKOJAS ES?

Visā ES vienoti noteikumi ir būtiski,

- jo invazīvas svešzemju sugas nepazīst valstu robežu,
- pašreizējie valstu pasākumi ir pārāk sadrumstaloti, lai būtu efektīvi, — viena valsts veic pasākumus kādas konkrētas sugas sakarībā, bet tās kaimiņvalsts ne.

KAS TIEŠI MAINĪSIES?

- Būs pilnībā aizliegtas ievest, pārdot, audzēt, izmantot, izplatīt utt. visproblemātiskākās invazīvas svešzemju sugas (“prioritāras sugas”).
- Lai nodrošinātu šī aizlieguma ievērošanu, ES dalībvalstīm būs jāorganizē robežkontrole un jāievieš uzraudzības sistēma, kas ļaus atklāt aizliegtās sugas. Tām būs jāievieš arī pasākumi, lai apzinātu tās sugas, kas Eiropā nonāk nejauši.
- Kad ES valstis konstatēs aizliegtās sugas Eiropas Savienībā, tām būs jāveic tūlītēji pasākumi, lai apturētu šo sugu izplatīšanos. Lai sekmētu attiecīgo sugu atklāšanu un attiecīgās iestādes tiktu informētas par šo sugu klātbūtni, katram būs jāpieliek palīdzīga roka.
- Attiecībā uz aizliegtajām sugām, kuras jau ir plaši izplatījušās vai izplatās, ES dalībvalstīm būs jāveic pasākumi, lai tās ierobežotu.

KAD ŠIS PRIEKŠLIKUMS VARĒTU STĀTIES SPĒKĀ?

- Priekšlikums varētu stāties spēkā 2016. gadā.